



## MARUGOTO Kezdő 1 (A2) KATSUDOO tanítási segédlet

### 1. Javasolt óravázlat (120 perc)

①②... a hanganyag ismétlésének száma

#### ● Téma bevezető oldal (5 perc)

- A képek alapján benyomást szerezni a témáról.
- A Can-do tanulási célok ellenőrzése (A környezetünkben elképzelhető helyzetek felidézése)

#### ● Szókincs oldal (15 perc)

- 1) A szókincs egyúttal a szituáció bevezetésére is szolgál. Tudatosítjuk, hogy a bevezetésre kerülő szókincanyag egy rendezett egységet képez.
- 2) Összekötjük a beszédhangot és a jelentést.
  - a CD meghallgatása előtt egy percet adunk a tanulóknak megnézni a fényképeket és a szöveget.
  - CD-n meghallgatjuk a szöveget ①
  - A CD-t megállítva a tanár elmondhatja a szöveget+fénykép+utánzás ②
  - A CD-n meghallgatjuk a szöveget ③ (ujjal mutatni, kiejtve utánamondani)
  - Új szavak gyakorlása (a **3. lecke** példáján)  
Példa 1: Tanár/Diák: (hónap(ok)) / az évszak eseményeinek nevei fényképen mutatva  
Diák: (japán évszaknevek)  
Példa 2: Tanár/Diák: (évszaknevek) Diák: (melléknevek)
- 3) A bevezetésre került szókincset összekapcsoljuk saját életünkkel. A számunkra szükséges szavak kiválasztása.

#### ● Tevékenység oldal (80 perc)

- 1) A szituáció ellenőrzése (ki, hol, mi célból beszél?)  
A párbeszédben szereplő emberek milyen kapcsolatban állnak egymással? Hol található(ak) az emberi kapcsolatok kialakítására szolgáló megnyilatkozás(ok)?, stb.)
- 2) Hallgassuk meg!
  - A kérdések és a sorrend ellenőrzése
  - A fontosabb szavak és illusztrációk ellenőrzése
  - A CD meghallgatása ①② → válasz az kérdés (1)-re
  - A CD meghallgatása ③ (④) → válasz a kérdés (2)-re

A kérdésekre a szituáció, a szókincs és az előzetes tudás felhasználásával kell válaszolni. Azt tekintjük fontosnak, amit a hallgatás során felfedeznek/észrevesznek, ezért nem kell előre nyelvi szerkezeteket tanítani.
- 3) Felfedezés  
A példamondatok egyesével történő átnézése során elégséges, ha csak egyszerűen elmondják azokat. Fontos, hogy ne tűnjön nehéznek az anyag. A tanár ne magyarázza túl a nyelvtanokat!  
A Hallgassuk meg! → Felfedezés sorrend (példa az induktív tanulásra).  
Úgy tekintjük, hogy a Hallgassuk meg! inputnak minősül.

#### Szabály ellenőrzés (Magyarázat meghallgatása)

- A kulcskifejezéseket (példamondatot) megnézve magyarázni a nyelvi szerkezetek lényeges pontjait.
- ↓  
(Március körül felmelegszik az idő. Tavasz lesz.)



1. pont: a „narimasu” (valamivé válni) kifejezést használjuk
2. pont: a „narimasu” (valamivé válni) kifejezést melléknév vagy főnév előzi meg
3. pont: ez a kulcsszó változtatja az alakját (a ragozódik vagy partikulákat kap)

#### Megértés a gyakorlás révén

- a ragozás ellenőrzése (főnév esetén, i-melléknév esetén)
  - A ragozás keretében jelölteken kívül nincs szükség további szavak hozzáadására.
- A KATSUDOO könyv **Felfedezés** része alapvetően csak az adott leckében szükséges szavakkal foglalkozik. Amennyiben mégis kiegészítjük valamivel, korlátozódjanak az azonos témaszituációban használható szavakra.
- Példa: 3. lecke (Meleg, forró, hideg, hűvös) +fülledt/fülledt meleg
- Elvégezni a gyakorló feladatot. Mivel a ragozás keretében meg van adva a válasz, ezért egyedül meg tudják csinálni.

#### Hanganyag alapján újra ellenőrzés

- A felfedezett mondat szerkezet tudatosításaként még egyszer meghallgatni a CD-t.
- A válaszokat a páros ellenőrzés után, osztályszinten is elvégezni.

※ A hangfájl (BGM és BGM nélküli) használatával kapcsolatban lásd: másik file.

#### 4) Páros beszélgetés

Nincs szükség azonnal kívülről megjegyezni a párbeszédet, elég, ha a könyvet nézve el tudják mondani. Összerendezettebb, hosszabb párbeszéd esetén felkészülés után beszéljenek. Az ellipszis alakú gondolatfelhőben található kifejezés(ek) a párbeszédben felhasználható opciókat(at) jelöl(ik). Cél, hogy a tanulók japán nyelvi és nem nyelvi készségeket sajátítsanak el, miközben emberi kapcsolatok építésére alkalmas kommunikációt folytatnak, de közben ügyelni kell arra is, hogy a párbeszéd ne váljon felületessé.

#### ● Mindennapi élet és kultúra (15 perc)

Ez a tevékenység/aktivitás a fényképet néz →megtud→érdeklődik→cselekszik sorrendet feltételezi. Szükséges, hogy a tanulók számukra kényelmes nyelven (anyanyelv vagy közvetítő nyelv) értsék meg, ezért abban az esetben, ha a tanár egymaga kevés, akkor meg kell kérni valakit (másik tanár, segítő, magas nyelvi szinten lévő), aki segít.

- A tanulók a fényképet nézve a japán társadalomban általános dolgokat ismernek meg.
- Megbeszélnek másokkal saját észrevételeiket. Ezáltal reflektálhatnak a saját benyomásaikra és megismerhetik mások véleményét.
- A tanulók a saját érdeklődési körük alapján tevékenykednek (pl. interneten keresés, japán étterem, Facebook-on japán ismerős szerzés) és kézzelfoghatóbb lesz számukra a kultúra elvont fogalma. Továbbá remélhetőleg tudatosítják, hogy a japánok is -úgy, mint ők- külön-külön egyéniségek, valamint, hogy a japán társadalom is összetett és sokféle, lehetőségekben gazdag társadalom.



- A tanár szerepe az, hogy információkkal szolgáljon a tanulók számára hozzáférhető japán kulturális vonatkozású dolgokról, bátorítsa a tanulók közötti információmegosztást, és segítse a mélyebb megértést.

● **Can-do ellenőrzés (5 perc)**

Önértékelés a könyv végén található ellenőrző lista felhasználásával: ★-gal jelölni az aznapi tanulás mértékét, és anyanyelven kommentet (véleményt) írni.

● A „V-te imasu” és a „V te masu” alakok jelöléséről

A KATSUDOO kötet a beszélt nyelvet alapul véve halad a tanulásban, ezért a párbeszéd szövegeiben és a Can-do párbeszédekben, azok hanganyagaiban a rövidített alakra a „V-te masu” jelölést használjuk. Ugyanakkor az utasításokban, a Can-do párbeszéd monológ részeiben, a **Felfedezés** rész példamondataiban a „V-te imasu” vagy a „V-te (i)masu” jelölést alkalmazzuk.



- Az egyes leckék fontos pontjai

## 1. téma: Család(om)

Első találkozáskor beszélgetés egymásról. Társas kapcsolatok építésekor folytatott párbeszéd.

### 1. lecke - Tokióban lakom

#### ① Családom, rokonok

Család és rokonok (saját és másé) kifejezéseinek bevezetése. Ügyelni, hogy „A család hét főből áll. Apa, anya és én.” esetén az ún. „N desu” (főnévi mondat) használatos. Továbbá igyekeztünk figyelni, hogy a tanulók halhassanak tantermen kívüli természetes és változatos japán nyelvű inputot pl. „uchi no kazoku” (a családom), de ilyen a mondat végére vagy a mondat közbenre helyezett „watashi” (én) stb. kifejezés is.

#### ② Mi Tokióban lakunk

##### (Can-do 1.: Egyszerűen elmondani, hogy hol él, mit csinál a családom vagy én.)

A mai társadalmat tükröző szituáció szerint a testvérek, rokonok külföldön (esetleg országon belül valahol máshol) élnek és pl. a Facebookon keresztül tartják a kapcsolatot. Jó, ha a hasonló háttérű tanulók tudnak beszélni magukról. A 3 -as rész három fényképe képi stimulus a tanulóknak, hogy tudjanak beszélni saját családjuk felépítésről. Szükség szerint meg lehet tanítani a háziállatokat vagy más, korábban elő nem került rokonok fokozatát.

#### ③ Mi japánul beszélünk

##### (Can-do 2.: Elmondani, hogy milyen nyelven beszélünk a családban vagy a barátokkal)

A szituáció kialakításánál azt vettük figyelembe, hogy a mai társadalomban nem ritka, hogy a Facebookon/Skype-on kapcsolatot tartó családok vagy rokonok különböző nyelveken kommunikálnak. Szeretnénk, ha a tanulók egymás változatos nyelvi tudását pozitívként fogadnák be. A Bevezető (A1) szinttől eltérően, a 2 rész monológ, ezért fontos a megfelelő előkészületi idő biztosítása. Lényegi kérdés, hogy képes-e magától hosszabban beszélni a tanuló.

### 2. lecke - A hobbim a klasszikuszene-hallgatás

#### ① Hobbi

A hobbitevékenységek szókincsét a valamit „alkotó”, „néző” és „gyűjtő” kategóriákon kívül az „N desu”-szel kifejezhető típusba soroltuk. Elég, ha a tanuló a saját hobbiját el tudja mondani, valamint a partner hobbiját az illusztráció(k) alapján meg tudja érteni, nem szükséges kívülről megjegyezni az összes szót.

#### ② A hobbim a klasszikuszene-hallgatás

##### (Can-do 3.: Beszélni a hobbinkról)

1 A hanganyag meghallgatása előtt jó, ha megpróbálják kikövetkeztetni a négy ember hobbiját. (Noda san no shumi wa OO desu.) (Noda úr hobbija a... )



A 2. részben nem használjuk a „szótári alak” elnevezést, hanem a tanulók által felismerhető „V-ru”-ként utalunk rá. A „shumi wa, V koto desu” (A hobbim a(z) ige+koto) mellett, a „himana toki yoku V shimasu” (Szabadidőmben gyakran...) alak is használatos. Ez praktikus kifejezés, - ami főleg felnőtt tanulóknak jöhet jól - és akkor használatos, ha arról beszélünk, hogy mostanában mit csinálunk, de ez a valami még nem éri el a hobbi szintjét. Még egyszer meghallgatva a hanganyagot felhívni a figyelmet a „toki” (-akkor, amikor) használatára. Felfedeztetni a „gakusei no toki” (diákkoromban) vagy a „himana toki” (szabadidőmben) példák szabályait.

### ③ Legyünk barátok!

**(Can-do 4.: Bemutató oldal rövid kommentjét elolvasni)**

**(Can-do 5.: Bemutató oldalakra rövid kommentet írni)**

A szituáció szerint a YouTube-on vagy ahhoz hasonló videómegosztó oldalon, japán nyelvű bemutatkozó videót kell nézni és erre kommentet írni. Segíteni, ösztökélni kell a tanulókat, hogy a videómegosztó oldalon japán nyelvű bemutatkozást keressenek, ezáltal is növelve a japánnyelv-használat gyakoriságát.

Megkérdezni, hogy láttak-e már videómegosztó oldalt, utána meghallgatni a hanganyagot (Tanaka-san bemutatkozása) és kommentet íratni. Fontos, hogy a tanulók a saját maguk módján reflektáljanak, tehát bármilyen komment jó. Lehet japánul vagy anyanyelven és japánul is írni. Érdekes megosztani az osztályban/csoportban az elkészült kommenteket. Az illusztrációk között szereplő „Bemutatózás japánul” vagy „Chou kawai” (Nagyon aranyos!) mondatok a hitelesség kedvéért kerültek bele. Szabadon lehet döntenie a tanulók érdeklődésének megfelelően arról, hogyan használjuk fel.

### **Mindennapi élet és kultúra - A férj és a feleség szerepe**

A fényképeket nézve valószínű, hogy lesznek, akiknek a képekhez hasonló a személyes környezetük, de lesznek, akik azt gondolták, hogy Japánban a házimunka női feladat, és most megtudják, hogy manapság ez már nem feltétlenül igaz. A japánok életvitele sem egységes és előfordulnak változások. Ez a szakasz jó alpanyag szolgál a témához.

## **2. téma: Évszakok és időjárás**

A beszédpartner ill. annak országa megismerése végett, a könnyen szóba hozható évszakokat említjük a párbeszédben. A 4. leckében az üdvözlő kifejezések részeként beszélünk az időjárásról. Érdekes megemlíteni, hogy az időjárással kapcsolatos üdvözlő kifejezések kialakulásának hátterében a japán rizstermesztő kultúra áll.

## **3. lecke - Japánban most tavasz van**

### ① Évszakok

Bevezetni a japán évszak szavakat. A fényképeken keresztül megismerni a japán természetet és az embereket. Hanganyag található a japán berki poszáta (fülemüle), kabóca, tücsök hangjáról és az óévbúcsúztató harangütésekről. Szeretnénk, ha a látás és hallás, mint érzékelés mindkét oldaláról élveznék a japán évszakokat. Továbbá a természettel összefonódott életmódról, esztétikáról, évszak szavakkal íródott haikuk létezéséről is érdemes említést tenni. Ugyanakkor nem kell kívülről megjegyezni a fényképeken szereplő szavakat.



## ② Most milyen évszak van?

### (Can-do 6.: Egyszerűen beszélni az évszakok változásáról)

Japán ismerőssel, barátal kapcsolatépítés céljából, pl. partin teázás közben vagy egy közös étkezés során folytatott beszélgetés. Az 1 részben nem azt kérdezzük, hogy „Dono kisetsu desu ka” (Melyik évszak van?), hanem azt, hogy „Donna kisetsu desu ka”. (Milyen évszak van?). Amennyiben nem ismert, hogy Japánban milyen évszakok vannak, nem használatos a „dono” szó. Aki válaszol, az évszak nevét és jellemzőit mondja el. Változást kifejező nyelvtani formákat használunk. Itt a hőmérsékletet és az évszakváltozást i típusú melléknévvel és főnévvel fejezzük ki. A két példamondatot és a ragozási szövegdobozt alaposan megnézve következtessék ki a szabályt. A 3 részben először a saját országunk évszakait írjuk le. Ezeket aztán fel lehet használni a párbeszédben. Nagy ország esetén feloszthatjuk -pl. az éghajlat szerint hideg vagy meleg- régiókra és ezeket az információkat szintén fel lehet használni.

## ③ Melyik évszakot kedveli?

### (Can-do 7.: Egyszerűen beszélni arról, hogy mi a kedvenc évszacom és miért)

Ez a ② párbeszéd folytatása. Azáltal, hogy megismerjük a kedvenc évszakot, és hogy miért az a kedvenc évszaka, betekintést nyerhetünk a partnerünk gondolataiba, és közös pontokat találhatunk. Az 1 részben nemcsak azt kérdezzük, hogy mi a kedvenc évszaka, hanem azt is, hogy miért? Ebben segítenek az illusztrációk. A „no” főnevesítő partikulát itt csak melléknév főnevesítésére használjuk. Ezen kívül a tagadó kifejezések közül nem a közvetlen tagadó „no ga kirai da” a megfelelő a felnőttek számára, hanem inkább a „no ga nigate desu” (vmi nem az erősségem). További nyelvtani szerkezet az okot kifejező „kara”. A példamondatot alaposan megfigyelve próbálják meg a mondat végére helyezni a feladatban. Figyelnünk arra, hogy a „doushite desu ka” (Miért?) kifejezéssel együtt használatos. A 3 részben a páros munka után érdekes lehet, és többet tudhatunk meg egymásról, ha csoport és osztály szinten is megosztják, hogy kinek mi a kedvenc évszaka és miért? Szórakoztató, ha meghallgatják vagy eléneklük a „Shiki no utát” vagy más énekeket.

## 4. lecke – De jó idő van!

### ① Időjárás

Japánban a „hare” (napsütés) azt jelenti, hogy „ii tenki” (jó az idő). Elképzelhető, hogy ezt a tanulók országában másképpen fejezik ki. A hőmérsékletet kifejező melléknévek a 3. leckében kerültek bevezetésre, ezeket is érdemes ellenőrizni. Amennyiben van rá szabad kapacitás, érdemes bevezetni a természeti katasztrófákat jelölő „taifuu” (tájfún), „kouzui” (árvíz), „tsunami” (szökőár), „jishin” (földrengés) szavakat is. A világ időjárását a városok nevével és az időjárással együtt hallgatjuk meg. Érdekes lehet egy igazi honlapon az aktuális időjárást megnézni világszerte. Jó feladat, ha az illusztrációk felhasználásával feladatlapot készítünk és páros munkát végeztetünk.

### ② De jó idő van!

#### (Can-do 8.: Találkozáskor az időjárásról beszélni)

Ismerőssel találkozáskor használatos tipikus üdvözlési forma. Az 1 hanganyagának meghallgatása előtt megnézni az illusztrációkat. A nyelvtan: nem múlt idő és múlt idő. Az időt



kifejező „kinou” (tegnap), „senshuu” (múlt hét) kifejezések segítenek a gyakorlásban. A mondatvégi „ne” azt fejezi ki, hogy a partner egyetértésére számítunk, és abban az esetben használatos, ha előzetesen valószínűsíthető, hogy a partnernek velünk azonos tapasztalata van. A párbeszédgyakorlás során lehet a tanulók saját városának időjárásáról beszélni, de elég nehéz variációkat találni, ezért a 42. oldal illusztrációit felhasználva tudunk gyakorolni. A szituációk egyszerűek, ezért figyelni lehet a máskor nehezen gyakoroltatható pontokra is pl. beszédhang.

### ③ Most esik az eső

#### (Can-do 9.: Telefonbeszélgetés elején időjárásról beszélni)

Az 1 részben azt kell elképzelni, hogy a reggeli tv adás országos időjárásjelentését élő közvetítésben hallgatjuk. Négy területet: észak (Hokkaidó, Szapporo), dél (Kyuushuu, Fukuoka), Japán-tenger felőli oldal (Toyama), Csendes-óceáni oldal (Tokió) hallgatunk meg. Először ellenőrizzük Japán térképén a városneveket. Elmagyarázzuk, hogy a 2 részben szereplő „V-te imasu” nyelvtani szerkezet a most, a szemünk előtt látható dolgokat fejezi ki. A most, a szemünk előtt látható dolgok lehetnek egyrészt filmszerűek (folyamatban lévő cselekvés: Most esik az eső. / Fúj a szél), másrészt pedig állóképszerűek (adott helyzet: Süt a nap. / Felgyülemlett hó. / Felhős az ég.) A 3 rész szituációjában a tokiói Tanaka a világ különböző részein élő barátaival veszi fel a kapcsolatot. A szituációban Skype-t vagy ahhoz hasonló internetes kommunikációs eszközt használnak. A szöveg meghallgatása után ellenőrizni az olyan szavak és kifejezések jelentését -pl. „moshimoshi” (Halló!), „hely (Tokió) no név (Tanaka) desu” (Én vagyok a tokiói Tanaka), „hisashiburi desu” (rég nem találkoztunk) „kocchi/socchi” (itt/ott) -, amelyek akkor használatosak, amikor messze lévő és rég nem látott emberrel beszélünk telefonon, majd gyakorolni a 4 rész telefonos párbeszédét. Ebben fel lehet használni a 40. oldal világtérképét, meghatározva, melyik országban tartózkodunk. Figyelni kell arra, hogy ez a párbeszéd csak a bevezető része legyen a beszélgetésnek. Nem kell külön gyakorolni, de ne feledkezzünk meg róla, hogy a végén nem letesszük a telefont, hanem ezután haladunk tovább a fő témára. A2 szinten nehéz a beszélgetés egészét japánul lefolytatni, de lehetséges, főleg, ha a bevezető részben az időjárás a téma.

#### Mindennapi élet és kultúra - Hűvös nyár

A fényképeken megnézzük, hogy milyen praktikákkal teszik kényelmesebben élhetővé a szélsőséges évszakokat. Itt azokat a régtől fogva használt praktikákat mutatják be, amelyek a meleg és párás japán nyarat teszik kicsit élhetőbbé. Ezek egyúttal olyan praktikák, amelyek az öt érzékre hatva segítik a hűvösség érzését, ugyanakkor nem használnak áramot. Ezt a 8. témával is össze lehet kötni. Gondolkozzanak el a tanulók, hogy ezek a praktikák miért köthetők össze a hűvösséggel? Megkérdezni, mit gondolnak, Japánban miért jelennek meg nyáron a szellemjárta házak és kísértethistóriák? (Például: félelmetes > kiveri a hideg veríték > hűvös érzés > lehűl). Megbeszélni, hogy a tanulók országában mit tesznek a szélsőséges évszakok élhetőbbé tételére.

### 3. téma: A városom

A városunkba érkezőnek városnézéshez vagy rövid ideig tartó tartózkodáshoz akarunk hasznos információkat adni, miközben nézzük a térképet. Gondolják át, hogy a saját városukban milyen



forgalmas, érdekes, történelmi hely(ek) található(ak). Gyakorlatias párbeszéd, mely egyúttal a várossal szembeni szimpátiát is szeretné felkelteni. Tokióról van szó, így alkalmuk nyílik a japán fővárossal ismerkedni. A Japánba utazást tervező tanulóknak pedig remélhetően hasznos az utazás előkészítése során.

## 5. lecke - Ez a park nagy és szép

### ① Tokió

A 48-49. oldalon található térképet és fényképeket nézve hallgassuk meg a hanganyagot. A három információt (hol?, mi található?, milyen hely?) ellenőrizve mondassuk el a hanganyag után. Általában van olyan tanuló, aki nem szokott térképet nézegetni, ezért a hallgatás előtt hagyjunk időt a térkép átnézésére. Motiváló lehet, ha rákérdezzük, hogy a tanuló városában hol található olyan jellegzetességekkel bíró hely, mint ami a térképen szerepel.

### ② Forgalmas és szórakoztató

**(Can-do 10.: Térképet nézve el tudjuk mondani egy barátunknak, hogy a saját városunkban milyen helyet vagy területet ajánlunk)**

A városunkba látogató külföldi barátunknak bemutatjuk a várost.

Mielőtt meghallgatjuk az ① rész hanganyagát, megnézzük az illusztrációt és megbizonyosodunk, hogy a négy város(rész) milyen hely. A 48-49. oldalon ugyanezek fényképe található. A parkot nézve szubjektív, hogy azt mondja valaki, hogy tágas, vagy hogy nagy, ezért - akár japánul, akár az anyanyelven – érdemes megbeszélni, hogy milyen melléknevek vagy kifejezések bukkanhatnak fel. A ③ részben készítsük elő a saját városunk térképét (olyan léptékűt, amelyet könnyen megért egy külföldi, aki csak most érkezett), és folytassunk rövid párbeszédet úgy, mintha a japán barátunknak mutatnánk be a városunkat.

### ③ Elegáns hely, de egy kicsit drága

**(Can-do 11.: A térkép alapján elmondjuk, milyenek azok a helyek, amelyek iránt a barátunk érdeklődik, és mire kell vigyázni.)**

A szituáció ugyanaz, mint a ②-ben, de most a „-kedo” használatával elmondjuk a partnernek, hogy mire kell vigyázni az adott helyen. A ②-nél különösen ügyeljünk arra, hogy az itt gyakorolt „-kedo”-mondatoknál a második melléknév mutatja a beszélő hozzáállását és véleményét.

## 6. lecke - Menj(en) egyenesen!

### ① A városi utca

**(Can-do 12.: Elmondani, hogyan jutunk el egy közeli helyre)**

Valamely, a jelenlegi helyünkről látható híres épületet, nagy utat stb. támpontként használva magyarázzuk el, hogyan lehet valahová eljutni. Jó feladat, ha az 55. oldalon található „Mi van a városod utcáin?” kérdést, valamint a két fényképet felhasználva felidézettjük, hogy a tanuló saját városában milyen támpontként szolgáló helyek vannak.

### ② Nem az első, hanem a második...





### **(Can-do 13.: Kijavítani a partner által félrehallott dolgokat)**

A párbeszéd célja, hogy útbaigazítás kérésekor ki tudjuk javítani, illetve meg tudjunk bizonyosodni a nehezen kihallható és félreérthető részekről úgy, hogy biztosan megértsük az eljutás módját A-ból B-be. Cél, hogy tudatosan tudjuk használni az olyan megértésellenőrző stratégiákat, mint a partner magyarázatának megisméltése.

### **③ Látszik egy nagy fehér épület.**

#### **(Can-do 14.: Elmondani egy messziről látható épület jellegzetességeit)**

Útbaigazítás során elmondani valamely támpontként szolgáló épület jellegzetességeit (szín, forma) Kíváncsi, hogy a tanulók maguk is tudjanak kérdést feltenni pl. „Mi az a magas, piros épület?”. Mielőtt meghallgatjuk az 1 rész hanganyagát, érdemes megnézni az illusztrációkat, és ellenőrizni a formákat és színeket jelző kifejezések jelentését. Miután megnézték az a-d épületek illusztrációját, tippelhetnek, hogy milyen szavak, kifejezések használatosak. Azért, hogy a tanulók a saját városukban található épületekről tudjanak beszélni, hasznos lehet, ha kimennek a tanteremből és -akár egymás között- megpróbálnak ilyen jellegű valódi párbeszédet gyakorolni.

#### **Mindennapi élet és kultúra - Különböző városképek**

Három, jellegzetes utcaképet mutat a könyv. Elgondolkodni, hogy van-e a saját városukban valamilyen jellegzetes városkép. Átgondolni, hogy milyen városképet szeretünk, vagy milyen városképet szeretnénk bemutatni másoknak. Ezek által újra tudatosítani lehet a tanulók saját városának jellegzetességeit.

Kanda: antikvárium-negyed. Kanda a könyvekről híres városrész.

Ame yoko: az Ueno állomás közelében található bevásárló utca. Olcsók az élelmiszerek és a használati tárgyak, ezért mindig nagy a nyüzsgés.

Kawagoe: Tokió környékén (Saitama prefektúra) található város, ahol megtartották az Edo-kori (1603-1868) városképet.

### **4. téma: Elmenni otthonról/Kimozdulni**

Gyakorlati és kapcsolatépítésre alkalmas párbeszéd szituáció, amelyben egy baráttal vagy ismerőssel beszélhetünk meg találkozó, vagy pl. el tudunk hívni valakit, aki nem ismeri jól az adott várost.

### **7. lecke – 10 óra(kor) jó lesz?**

#### **① Találkozó**

A kapcsolódó szavak ellenőrzése után megnézni a fényképeket és megbeszélni, hol találkoznak. A „Mindennapi élet és kultúra” rész témája szintén a találkozási helyek.

#### **② 10 órakor a hotel előcsarnokában megfelel?**

#### **(Can-do 15.: Beszélni a baráti találkozó helyéről és idejéről)**

A szituációban -a partner szempontjait is figyelembe véve- egy találkozó helyét és idejét beszéljük meg és döntik el. Felhívni a figyelmet a partnerre is tekintettel levő kifejezésekre, mint



pl. az időt és helyet ellenőrző „desu ne”, az érzéseket kifejező „tanoshimi desu” (Már várom!), illetve, ha nem alkalmas: „ano, 4 ji han wa chotto...” (Hát, 4 óra nem a legjobb...), valamint visszajelzésre, ha nem ér rá, de egy másik javaslatát elfogadták: „sumimasen”, (Elnézést, hogy kellemetlenséget okozok.).

### ③ Kicsit késsem/késik

#### (Can-do 16.: Elolvasni az e-mailt, amelyben közlik, hogy késnek a találkozóról)

A szituáció szerint elolvassuk egy mobilunkra érkezett e-mailt, melyben közlik velünk, hogy késnek. Ez tükrözi a mostani társadalmat, ahol sok egyszerű üzenetváltás történik e-mailen keresztül. Országoktól és területektől függően eltérőek lehetnek az okok, hogy miért késik valaki a megbeszélte találkozóról, ezért a tanulók a gyakran használatos kifejezéseket tanulják meg. Figyelni a késésről szóló e-mailt kapó fél visszajelzésére is (daijoubu desu) (Minden rendben!).

### ④ Eltévedni az úton

#### (Can-do 17.: Elmondani a késés okát és bocsánatot kérni)

Ebben a szituációban egyszerűen elmagyarázzák a késés okát, és bocsánatot kérnek. Az **1** rész hanganyagának meghallgatása előtt megnézni a 4 képet (a 65. oldalon található képekkel azonosak) és ellenőrizni a jelentésüket. Meghallgatni a hanganyagban, hogy késett-e vagy sem, és amennyiben igen, megválaszolni a késés okát. A **2** részben az okot kifejező „V-te” és „de” szerkezetek is előjönnek. A **3** részben felhívni a figyelmet a késve érkező partnerre tekintettel lévő „Watashi mo ima kimashita, (Én is csak most jöttem.), „Daijoubu desu yo” (Minden rendben!), Taihen desu ne (Hú, biztos nem volt könnyű!)” kifejezésekre. Kultúránként eltérő, hogy a megbeszélte időpontról késve elnézést kérnek-e vagy sem. A japán kommunikáció szabályai szerint ilyen helyzetben magától értetődő, hogy elnézést kérnek, mivel kellemetlenséget/bosszúságot okoztak a partnernek. Érdekes lehet erről beszélgetni a csoportban a **Mindennapi élet és kultúra** résznél.

## 8. téma: Már elment(él) megnézni az esti kilátást?

A szituáció tartalma szerint a városban rövid ideig tartózkodó, vagy dolgozni illetve tanulni éppen megérkezett embernek először javasolnak egy jól bevált vagy felkapott helyet, aztán felajánlják a kalauzólást, végül együtt elmennek oda.

### ① Hely, amit ajánlunk

Bevezetni az adott helyet nem jól ismerőknek javasolt helyekhez kapcsolódó szavakat. A fényképek közül kiválasztani, hova szeretne menni és beszélni róla.

### ② Már járt(ál) ott?

#### (Can-do 18.: Egy ajánlott helyre elhívni a barátunkat / válaszolni a meghívásra)

Megkérdezni, hogy volt-e a helyiek által ajánlott, vagy mostanság felkapott adott helyen, és amennyiben még nem járt ott, meginvitálni. Az invitálás itt azt jelenti, hogy jószándékból felajánljuk a helyet nem ismerő embernek, hogy elkísérjük valahová. Előfordulhat, hogy az invitált fél elfogadja a meghívást, illetve az is, hogy nem alkalmas neki az időpont, ezért



elutasítja. A 2 részben jelöltek szerint, a „Mi ni ikimasenka” (Nem megyünk el megnézni?) két nyelvtani szerkezetet foglal magába: a célhatározó „ni” partikulát („Mi ni ikimasu” (Elmenni megnézni)), valamint egy meghívást tartalmazó kifejezést („ikimasenka?” (Nem megyünk?)). A Bevezető A1 KATSUDOU könyv 12. leckéjében szabvány kifejezésként már szerepelt a „Mi ni ikimasu/Mi ni ikimasenka?” szerkezet, de itt bővül a használt igék száma. A magyarázatot amennyire lehetséges, egyszerűre fogni. A 3-as beszédgyakorlatban az „Ikimashitaka” (Már volt(ál) ott?) kérdésre a „Mou itta” (Már voltam.) és a „Mada itteinai” (Nem, még nem voltam.), továbbá ez utóbbi esetében a meghívást elfogadó és elutasító válasz is lehetséges. Fontos ellenőrizni a párbeszéd menetét.

### ③ Szeretnék vizet venni

#### (Can-do 19.: Elmondani a barátomnak, hogy kitérőt szeretnék tenni)

A szituáció szerint közös cselekvés során az egyik fél egy előre nem tervezett, vagy kitérőnek minősülő dolgot akar tenni és ezt elmondja a partnernek. A 71. oldal fényképein és illusztrációin (a-d) szereplő szándékokat az 1 hanganyag meghallgatása előtt kell ellenőrizni. A c kép egy magazin oldala, amelyen pirossal be van karikázva a cikk a boltról, ahová menni akarnak. A kitérő evés előtti vagy utáni esetekre van korlátozva. A „valamit szeretnék csinálni” szerkezet már korábban előfordult, itt fel lehet eleveníteni. Az információ vagy szituáció ismertetésekor használják a „-tandesu” (Szeretnék...) alakot, amelyben az „n” nyomtatékosítást fejez ki.

#### Mindennapi élet és kultúra - Találkozó

A fényképen Shibuya állomás és Tokió állomás szerepel, ott vannak a képeken látható találkozóhelyek. Hachikou egy kutya neve. Arról híres, hogy a gazdája halála után is hűségesen járt a Shibuya állomásra. Megbeszélni, hogy vannak-e a képeken szereplő találkozóhelyekhez hasonló helyek a tanulók országában. Ehhez felhasználhatóak a 63. oldalon található képek. Érdekes lehet megbeszélni a gyülekezés egyéb módjait, ill., hogy mennyi időt szoktak várni.

## 5. téma: Külföldi nyelvek és kultúrák

A tanulóknak a külföldi nyelv(ek)hez és külföldi országok kultúrájához való kapcsolódásáról szóló kapcsolatépítő párbeszéd. Remélhetően az egész osztály/csoport közös témája lehet.

## 9. lecke - A japán kiejtés könnyű

### ① Idegennyelv-tanulás

Meghallgatni a több szóból álló mondatot, és a szavakra rámutatva megpróbálni kitalálni a jelenésüket a képek és a mondat alapján. Szükség esetén a tanár közvetítő nyelven ellenőrizze. A RIKAI 87. oldalán található egy ábra az oktatási rendszerről.

### ② Milyen külföldi nyelvet tanult(ál) eddig?

#### (Can-do 20.: Beszélni arról, hogy mikor és milyen nyelvet tanult)

#### (Can-do 21.: Beszélni az eddig tanult külföldi nyelv(ek)ről)

A kapcsolatépítő párbeszédben az eddigi idegennyelv-tanulási tapasztalatokról beszélnek, és az ismert nyelveket hasonlítják össze. Az 1 rész hanganyagának meghallgatása előtt ellenőrizni az illusztráción szereplő embereket, és az általuk tanult külföldi nyelveket. Arra is figyelni, hogy



két dologra is rákérdez a feladat, ezek válaszlehetőségeinek helyét is érdemes ellenőrizni. A (2)-es kicsit bonyolult, ezért miután az (1) -es „mikor” rész megbeszélésekor meghallgatták és megértették az egészet, egyszer-kétszer még meg lehet hallgatni a párbeszédet. A [2] részben a nyelv jellegzetességeinek leírására szolgáló kifejezések kerülnek bemutatásra. A [2] részben felfedezik és megbizonyosodnak arról, hogy a „-ga” rész az igék főnevesítésére szolgáló „szótári alak+no” résszé válik. (A 3. leckében jön elő a melléknevek főnevesítése.) A [3] részben a páros gyakorlatoknál érdemes kis időt hagyni átgondolni, mielőtt saját idegennyelv-tanulási tapasztalatokról beszélnek a tanulók. Nem általánosságban, hanem inkább személyes tanulási tapasztalat alapján érdemes hozzászólni. Érdemes tudatosítani, hogy miközben a tanulók elbeszélnek egymásnak saját tapasztalataikat, megismerkednek egymással és kapcsolatot is építenek. Érdekes lehet, hogy közös nyelv esetén is eltérő hozzászólások születhetnek.

### ③ Idegennyelv-listám

#### (Can-do 22.: Felsorolást írni, hogy mikor, milyen nyelvet tanult)

Saját idegennyelv-tanulási listát készíteni, és portfólióba tenni. A 74. oldalon nem szereplő nyelvek nevének írásmódját szükség esetén a tanár elmondja. A listát meg lehet osztani és fel lehet használni osztály/csoport szinten. A ② [3] rész párbeszédgyakorlatának előkészítő feladatként is jó lehet a felsorolás elkészítése.

### ④ Nem adná(d) kölcsön azt a szótárt?

#### (Can-do 23.: Külföldi nyelvvel vagy nyelvtanulással kapcsolatban felmerült probléma esetén segítséget kérni / segítségkérésre válaszolni)

Japán nyelvhasználati vagy nyelvtanulási szituációban alkalmazható párbeszéd, amikor konkrét dologgal kapcsolatban kérünk valamit. Az [1] részben az illusztrációk és a task feladat tartalmának megismerése után hallgatják meg a hanganyagot. Először az (1)-re válaszolnak, utána a (2)-nél még egyszer meghallgatják, hogy eldöntsék, hogy a nő elfogadta-e a férfi kérését. Fontos tudatosítani a hallgatás során, hogy kéréskor milyen kifejezéseket használnak. A [2] **Felfedezés** részben elmagyarázni a tanulóknak, hogy a „te kudasaimasenka” a kérések között is egy nagyon udvarias kifejezés. A [3] rész használati tárgyak kölcsönadása-kapása körül forgó párbeszéd.

## 10. lecke: Egyszer valamikor szeretnék Japánba menni!

### ① Külföldi kultúra a mindennapi életben

Itt azt szeretnénk érzékeltetni, hogy a mindennapi életben valamilyen módon mindenki érintkezik külföldi dolgokkal. Országneveket és tevékenységek kifejezéseit összepárosítva legalább egy mondatot készíttetünk. Lehet családtagra vagy barátokra vonatkozó mondat is. A „mexikói ételt eszik” itt azt jelenti, hogy „szereti a mexikói ételt, finomnak tartja a mexikói ételt” és ebből kiindulva azt szeretnénk tudatosítani, hogy „érintkezik a mexikói kultúrával”.

### ② Havonta kétszer japán ételt eszik/eszem

#### (Can-do 24.: Beszélni a külföldi kultúrához való kapcsolódásról)

A külföldi kultúrához való kapcsolódás szokásairól, tapasztalatokról, reményekről szóló kapcsolatépítő párbeszéd. Az [1] (1) részben az országneveket lehet nem japánul írni. A (2) (3)



részben sok szám szerepel, ezért többször meg lehet hallgatni. A **2 Felfedezés** (1) részében elég csak a 80-81. oldalon szereplő igéket használni. A foglalkozásnevek a külfölddel kapcsolatosakra korlátozódnak. Az „itsuka” (valamikor) és a „shourai”(jövő) különbsége: az előbbinél nem tudni, hogy megvalósul-e valami, míg az utóbbinál úgy gondoljuk, hogy valamikor meg fog valósulni. Amennyiben van megfelelő anyanyelvi kifejezés rá, azt anyanyelven lehet jelölni. A (2) párbeszédét még egyszer meghallgatva a hanganyaggal ellenőrizni. Itt csak a hét, hónap és az év kifejezések használatosak.

A **3** részhez, hogy megterhelés nélkül lehessen hosszabban beszélni, előzetes felkészülést lehet végezni. A hallgató/kérdező a saját érdeklődési körébe tartozó dologról kérdez, vagy mond hozzászólást, ezáltal gyakorolva a beszélgetésben való önálló részvételt. A beszédmintában szereplő „Shourai nihon ni ryuugakushitai desu.” (A jövőben szeretnék Japánba menni tanulni.) mondatban a „shourai” és az „itsuka” tetszőlegesen kicserélhető. „Itsuka nihon ni ryuugakushitai desu.” (Valamikor szeretnék Japánban menni tanulni.).

### ③ Menjünk együtt?

#### (Can-do 25.: Bajban lévő embernek segítséget ajánlani. / segítséget elfogadni)

Gyakorlatias párbeszéd, ahol egy utazónak vagy a városban járatlan idegennek ajánlanak segítséget, ill. fogadják el a felajánlott segítséget. Az **1** részben először is felidézük, hogy a tanulónak mi jelentett problémát egy olyan helyen, ahol nem ismerte a nyelvet vagy kultúrát, és elgondolkoznak azon, hogy fordított helyzetben mi okozhat problémát a tanuló saját országába érkező külföldinek. Hallgatás előtt ellenőrizni a szituációt és a tartalmat. Segítségnyújtáskor lehetőség van az adott cselekvést a partnerrel „együtt” vagy „helyette” elvégezni. A **3**-as „Beszéljünk párokban!” résznél ezen a szinten nehéz lenne szóban elmondani, hogy mi a probléma, ezért elég csak a példában szereplő (ránézésre megérthető) intervallumon belül maradni. Amennyiben nincs szükség segítségre, a „Daijoubu desu” (Minden rendben!) kifejezéssel válaszolhatunk. A „Sumimasen. Arigatou gozaimasu.” (Elnézést. Köszönöm) „Sumimasen” kifejezése sokszor használatos, amikor megköszönnek valamit. Elegendő a kettő közül az egyiket használni.

### ④ Hol van malajziai étel?

#### (Can-do 26.: Elolvasni egy esemény programját)

A **3** részben szereplő Ari, akinek megmutatták az utat, megérkezett a nemzetközi fesztiválra. Itt, a Japán-szerte általánossá vált nemzetközi fesztiválok programját olvasva/nézve, szükséges információkat szerez a helyről, ahová menni akar. Ha a szükséges információt könnyen megértik a tanulók, nem szükséges egyesével elmondani az előforduló szavakat. Az esemény programját és az épület emelettérképét az általános tudásunkat alkalmazva olvassuk el.

#### Mindennapi élet és kultúra - Kipróbálni a külföldi kultúrát

A fényképen olyan tanfolyam vagy művelődési központ tantermének fényképe látható Japánban, ahol kapcsolatba lehet kerülni külföldi kultúrával. Összehasonlítani, hogy a tanulók saját országában van-e hasonló tanfolyam, részt vettek-e ilyen tanfolyamon, illetve milyen(ek) volt(ak) az ottani tanár(ok) és diákok? Észreveteni, hogy a saját mindennapjaikban is multikulturális környezetben élnek, és az eltérő kultúrákkal való kapcsolat élvezetes, és gazdagabbá teszi a mindennapokat.



## 6. téma: Kint enni a szabadban

A szituáció egyrészt gyakorlatias párbeszéd, ahol azt beszéljük meg, hogy a piknikre ki, milyen ételt visz, valamint, hogy hogyan osztják fel. Másrészt kapcsolatépítő párbeszéd, ahol evés közben beszélgetnek. A gyakorlati alkalmazáshoz további lehetőséget nyújt, ha az osztályban pikniket szerveznek.

## 11. lecke - Mit viszünk?

### ① Piknik ebéd

Ellenőrizni a fényképek alapján, hogy mit visznek a piknikre. Észrevetetni a kategóriák (pl. italok, sütemények) és konkrét dolgok (pl. tea, csokoládé) közötti különbséget. Érdekes lehet megbeszélni a piknikre vitt dolgok kulturális eltéréseit. Ehhez az „egyéb dolgok” alatti részen található fogalmak adnak segítséget.

### ② Mi legyen az ételekkel?

**(Can-do 27.: Beszélni arról, hogy mit viszünk a piknikre)**

**(Can-do 28.: Feljegyzést készíteni, hogy ki, mit visz a piknikre?)**

A szituációban felosztják egymás között, hogy ki, mit visz a piknikre. A feljegyzéskészítés is fontos aktivitás. Figyelni, hogy az 1 -hez tartozó válaszlehetőségek az előző oldal(ak)on találhatóak. A hanganyagban szerepelnek női megnyilatkozások, mint a „Waa, tanoshimi!” (Hurrá! Júj, de várom!), erre érdemes felhívni a fiú tanulók figyelmét. A válaszok ellenőrzése után a 2 részben a mellékkörülményt kifejező „ige te forma”-ról lehet tanulni. A megbeszélés gondolatmenetét korlátoztuk „A boltban megvenni és elvinni a piknik helyszínére” kontextusra. A 3 részben, miután végeztek a beszédmodell szerinti gyakorlással, biztassuk a tanulókat, hogy beszélgessenek az eddig tanultak során kirajzolódott egyéni életkörülményeikről. Például, ha egy tanulónak a süteménykészítés a hobbija, akkor a saját magára vonatkozó, valódi információkkal (pl. „én süteményt viszek/készítek”) tegye realisztikusabbá a párbeszédet. Feljegyzést mindegy, milyen nyelven készítenek, de biztassuk a tanulókat, hogy lehetőség szerint japánul tegyék azt. Ezzel lehetőség nyílik a további gyakorlati nyelvhasználatra, pl. a saját jegyzetfüzetbe feljegyzést írni japánul.

### ③ Innivalót, mit vigyünk?

**(Can-do 29.: Konkrétan megkérdezni / elmondani, hogy egy piknikre milyen ételt és italt szeretnénk)**

A párbeszédben rákérdeznek egy másik ember kívánságára az adott kategóriából (ital). Az 1 rész hanganyagának meghallgatása előtt ellenőrizni az embereket és a válaszlehetőségeket. Két fajta kérdést tanulnak: „Nani ga ii desuka” (Mi lenne jó?) és a „Docchi ga ii desuka” (Melyik lenne jó?). A saját kívánság kifejezésére az „N ga iidesu” szerkezetet használjuk. Itt nem foglalkozunk a hasonlítás, megfontolás során kettő közül egyet választó „N no houga ii desu” kifejezésmóddal. A „Nan demo iidesu /docchi demo iidesu” (Bármelyik jó!) szerkezetet viszont hozza a könyv. Azt tartják, hogy a japánok gyakran inkább nem mondják el a saját kívánságukat, hogy ne terheljék túlságosan a partnert. Ugyanakkor az olyan a kultúrkörben, ahol azt gondolják, hogy az ember ki tudja, vagy ki kell fejeznie világosan a saját kívánságát, ott elképzelhető, hogy rossz néven veszik az ilyen tartózkodó megnyilvánulásokat. Érdekes lehet megbeszélni a csoportban, hogy mit gondolnak erről a tanulók. Érdemes figyelembe venni,



hogyan az ételeken és italokon kívül szükséges dolgok (takaró, pohár, szemeteszsák stb.) megbeszélésekor a piknik kellemes megvalósításához járulnak hozzá, mert végiggondolják, hogy miért viszik őket.

## 12. lecke - Finomnak tűnik!

### ① Ételek és ízek

Úgy nézik át a fényképeket, mintha a piknik napján raknák ki a hozott ételeket.

A könyv először az ízekkel kapcsolatos szavakat vezeti be. A sósra a „shoppai” -on kívül a „karai”, „shiokarai” szavak is használatosak, de itt el szeretnénk kerülni, hogy összekeverjék a „karai” fűszeres jelentésével, ezért csak a „shoppai” szót jelöltük. Figyelni arra, hogy hasonló a kiejtése a „suppai” szóéhoz.

A „Naniga haitteimasuka” (Mi van benne?) kérdés a mások által hozott szendvics vagy rizsgombóc stb. ételek iránti érdeklődést jelzi, és a beszélgetés kezdeményezésére szolgál.

### ② Finomnak tűnik!

**(Can-do 30.: Beszélni nem ismert ételekről)**

**(Can-do 32.: Ételt ajánlani egy barátunk / válaszolni az ajánlásra)**

A szituáció szerint érdeklődést mutatunk a barátunk által a piknikre hozott étel iránt. A párbeszédben az étel kinézetével kapcsolatos utaláson „oishisou” (Finomnak tűnik!) kívül, szerepelnek a saját és más országok ételeinek összehasonlítására szolgáló kifejezések is, amiket pont azért lehet használni, mert különböző kultúrákat ismerő emberek gyűltek össze és beszélgetnek. Figyelni, hogy az 1 válaszlehetőségei a szomszédos oldalon találhatóak. A 3 párbeszédben olyan ételek is szerepelnek, amiket még nem ettek, és ettől a párbeszéd felszínessé válhat. Erre érdemes odafigyelni, és megpróbálni hozzákapcsolni az adott ország ételeihez. A „Hitotsu, itadakimasu” (Egyet kérek.) megszámolható dolgok esetén használatos. A Hallgassuk meg! rész párbeszéd szövegében többször szerepel a „-ni niteimasune” (hasonlít vmire), „aji wa chigaimasuyo” (Más az íze.) kifejezés, amelyek a páros beszélgetés során opcionális kifejezések, ugyanis ha nincs közös tudás az említett ételről, nem jöhet létre a párbeszéd. A „Kirei desune (Kireina ryouri desune)” (Szép! Szép étel!), „Donna aji desuka” (Milyen ízű?), „Kuroi no wa nandesuka” (Mi az a fekete?) a párbeszéd folytatására szolgáló kifejezések, de érdemes gígonfolni más hasonló mondatokat is.

### ③ Kér(sz) még egy kicsit?

**(Can-do 31.: Egyszerű megjegyzést tenni valami ízeire)**

**(Can-do 32.: Ételt ajánlani egy barátunk / válaszolni az ajánlásra)**

A szituációban a piknikre hozott ételt vagy italt ajánlják egy barátunk, amit vagy elfogadnak vagy elutasítanak, és megjegyzést tesznek az ajánlott étel/ital ízével kapcsolatban. Az 1 rész tartalma kultúratanulás is egyben. Érdemes elgondolkozni pl., hogy nők ajánlanak-e bort? Hogyan utasítunk el ételt vagy hogyan fűzünk megjegyzést hozzá (megdicsérik-e akkor is, ha nem ízlik ez étel?). A 3 részben az okot kifejező „-te” szerkezet használatos, de érdemes figyelni arra, hogy az ízlelésben egyéni eltérések lehetnek. Azért, hogy ne váljon felületessé a beszélgetés, igyekezzünk összekapcsolni a helyi ízekkel és ételekkel. Figyelni arra, hogy a dolgok alakja szerint eltérő kifejezéssel kell ajánlani. A „Mou hitotsu” (Még egyet?) megfogható



dolgok, míg a „Mou sukoshi” (Még egy kicsit?) nem megfogható dolgok, a „Mou ippai” (Még egy pohárral?) a bor és hasonló üvegben vagy pohárban lévő dolgok esetén használatos. Ez utóbbi hangsúlyozására figyelni kell. Hanganyag van hozzá.

### **Mindennapi élet és kultúra – Obentó (ebédcsomag)**

Az obentót, akár a kinézete, akár a tápértéke szempontjából könnyű összehasonlítani más étkezési kultúrákkal. Kedvet lehet csinálni ahhoz, hogy valaki maga készítse el, vagy hogy megkóstolja, ha Japánban jár. Az „ekiben” (az állomásokon kapható ebédcsomag) az adott vidékre jellemző és/vagy híres termékekből készül, így alkalmas az adott vidék iránti érdeklődés felkeltésére, sőt akár a turisztika fejlesztésére is. A „kyaraben” (népszerű karaktereket mintázó ebédcsomag) az étel alapanyagokat felhasználva mangakaraktéereket ábrázoló ebédcsomag. Az éjjel-nappaliban kapható ebédcsomag fekete nori-ja (száritott algalap) érdekes lehet azoknak, akik még nem láttak ilyet.

### **7. téma: Üzleti út**

A téma szituációja szerint a Japánból (vagy külföldről) üzleti útra érkezett emberrel kommunikálunk. A szituációk - üzleti partner vagy fogadócsaládnál lakó japán ösztöndíjas diák fogadása - a tanulók életével összeköthető, motivációra alkalmas helyzetek.

### **13. lecke - Tanaka-szannal már találkoztam**

Ebben a szituációban az üzleti útra érkező japán vendég elé mennek ki a reptérre és kísérik el a szállodába. Gyakorlatias párbeszéd, amelyben odafigyelnek az üzleti útra érkezőre is.

#### **① Repülőtér**

A szókincset a szituációval összekötve (cégközpont-reptér-kimenni elé) értetjük meg.

#### **② Kérem, menjen ki elé!**

**(Can-do 33.: Beszélni egy üzleti útra érkező emberről és a napról, amikor jön, hogy ki tudjunk menni elé a reptérre)**

Egy japán vállalat külföldi leányvállalatánál a női felettes a fiatal helyi kollégát kéri meg, hogy menjen ki valaki elé a reptérre. Az 1 hanganyag meghallgatása előtt ellenőrizni a szituációt, és az illusztráción szereplő embereket. A (2) feladat célja, hogy kitöltsék a leányvállalat napirend táblázatában az üzleti útra érkező személy programját. A „shitemasuka”-ban a kieső i-hang a beszélt nyelvi formák jellegzetessége. Tagadásnál a „shitteimasen” helyett a „shirimasen” alak használatos. Ezt érdemes, mint kifejezést megjegyezni.

#### **③ Isten hozta, Tanaka úr!**

**(Can-do 34.: Üdvözölni az érkezőt)**

A szituációban a repülőtéren fogadják az üzleti útra érkezőt. Kapcsolatépítő párbeszéd, amellyel a „youkoso” fogadó üdvözlést, illetve a másik félre fókuszáló kifejezéseket lehet megtanulni, például megkérdezni, hogy milyen volt a repülőút, vagy hogy nem fáradt-e el. Az 1 hanganyag meghallgatása előtt a 107. oldal illusztrációival ellenőrizni a szituációt, és kikövetkeztetni a helyzetet a repülőgép belsejét ábrázoló illusztrációval. Repülőtéren gyakori látvány, hogy valakit kanjival és angolul írt névtáblával várnak. Az „ikaga deshitaka” és a „dou





deshitaka” különbségét a tanulók következtessék ki, de amennyiben szükséges, kiegészítő magyarázatot lehet adni. (Egyébként az „ikaga deshitaka” udvariasabb kifejezés.)

#### ④ Holnap fél tízre jövök (önért).

**(Can-do 35.: Megnézve a hotel szobát elmondani, hogy megfelelő-e vagy sem)**

**(Can-do 36.: Elolvasni az üzleti út napirendjét)**

A szituáció szerint a helyi alkalmazott, miután kiment az üzleti útra érkező elé a repülőtérre, elkíséri a szállodába, ahol a vendég helyett ellenőrzi a szoba berendezését. Egy külföldhöz nem szokott embernek való segítségnyújtáskor használatos egyszerű japán nyelvet lehet gyakorolni. Az 1 részben a hanganyag meghallgatása előtt az illusztrációk segítségével ellenőrizni a szituációt. Taylor az üzleti útra érkező Tanaka számára ellenőrzi a hotelszobát, viszont ez nem jelenti azt, hogy japán cégek esetében ez mindig így történik, és nem kell azt gondolni, hogy japán üzletemberekkel szemben így kell tenni. A tartalmat tekintve inkább érdemes úgy felfogni, mint a másik ember helyzetét megértő és azt figyelembe vevő cselekvést, amivel egy üzleti úton járó, külföldhöz (a tanuló országához) nem szokott emberen tudunk segíteni. Fontos, hogy ezt a figyelmességet az eltérő kultúrák összehangolásának képessége és a kommunikációs készség részeként fogjuk fel. Az üzleti útra érkezőnek átadott menetrendtáblázat egyben egy információszerzésre szolgáló feladat. Lehetőség szerint törekedtünk arra, hogy valódinak tűnjön, ezért kanjik szerepelnek benne, de a feladat megoldásához szükséges „kaigi” (tárgyalás) szó olvasatát és jelentését jelöltük. A „touchaku” (érkezés) és „shuppatsu” (indulás) szavak a szókincset bevezető oldalon megtalálhatók. A „sama” (nevekhez fűzöttudvarias utótag), „gou” (számú) stb. szavak jelentését ki lehet következtetni, de az olvasás célja mindenképpen az, hogy a tanuló információt szerezzen.

### 14. lecke - Ezt használhatom?

A szituációban az érkezés másnapján elmennek a hotelbe a vendég elé, elkísérik az irodába, bemutatják a helyi kollégákat és lehetővé teszik számára, hogy tudjon dolgozni.

#### ① Az iroda és a kollégák

Bevezetjük az irodában lévő emberekkel és dolgokkal kapcsolatos szókincset. Amennyiben ezen felül is vannak szavak, amelyeket tudni szeretnének a tanulók, azokat is meg lehet tanítani. Több, különböző elnevezése van a számítógépnek (konpyuutaa): „konpyuuta”, „pasokon”, „PC (piishii).

#### ② Ő itt Kyashii (Cathy), a titkár

**(Can-do 37.: Bemutatni a vállalati stábot /kollégákat)**

A párbeszédben az üzleti útra érkezőnek bemutatják az irodában dolgozókat. Az egyszerű bemutatkozáson túl, a társalgás folytatása (találkoztak-e már, ügyesen beszél japánul, még tanulja a japán nyelvet stb.) emberi kapcsolatokat is épít. Elmondható, hogy a külföldi japánnyelv-tanulóknak az, hogy japán nyelven tudnak egyszerű közvetítést végezni, egy reális és fontos nyelvi tevékenység.

#### ③ Kölcsönkérhetem?

**(Can-do 38.: Megkérdezni, hogy használhatunk-e valamit az irodában)**



Ebben a jelenetben a vendég munkatárs engedélyt kér a helyi kollégáitól, hogy használhatja-e a számítógépet vagy másvalamit.

Az ① részben hallgatott párbeszédben a partner célját figyelembe vevő reakció szerepel. („Szeretnék nyomtatni... → Értem. Ezt használja!) Ezen kívül felajánlás is szerepel. („Elnézést, ezt lemásolhatom? → Persze. Lemásoljam én?) A párbeszéd itt sem érjen véget a szimpla engedélykéréssel és az arra adott válasszal, hanem a fenti módon a másokra való odafigyeléssel tovább lehet fejleszteni a kapcsolatot építő párbeszédig.

#### ④ Köszönöm a törődést! Osewa ni narimashita

**(Can-do 39.: Elköszönni/elbúcsúzni valakitől)**

**(Can-do 40.: Külföldi üzleti út után elolvasni a kollégáktól kapott üzenetet)**

A szituáció szerint a repülőtéren búcsúztatják az üzleti útról hazaindulót.

Az ① részben a hanganyagot hallgatva megérteni a szituációt. Ugyanúgy, ahogy a hotel szoba elfoglalásakor a szoba ellenőrzése, az sem szokványos és nem feltétlenül kötelező, hogy az üzleti útról hazaindulónak a helyi személyzet üzenetet és ajándékot ad. Itt azonban a közeljövőben üzleti útra Japánba utazó alkalmazott (Edward) egy rövid üzenetet írt, amit lehet úgy értelmezni, hogy szeretné tartani a kapcsolatot Tanakával, ha már egyszer összeismerkedtek. Érdekes megbeszélni, hogy erről mit gondolnak a tanulók. A párbeszéd elég egyszerű, érdemes párokban eljátszva kipróbálni.

#### **Mindennapi élet és kultúra - Japán társadalom**

Külföldön elég kevés alkalom nyílik közvetlen kapcsolatba lépni japánokkal, de japán termékek azért lehetnek a környezetünkben. A tanulók általában nem is biztos, hogy ezeket összekötik Japánnal, ezért meg lehet osztani egymással a japán termékekkel kapcsolatos ismereteket és elképzeléseket, amivel egy kicsit talán közelebb is lehet hozni Japánt. Ezen felül egy adott ország termékeiről és az országról alkotott képről beszélgetve mélyíteni lehet a társadalmi érdeklődést. Érdekes lehet felismerni, hogy ugyanarról a dologról mindenkinek eltérő nézetei lehetnek.

#### **8. téma: Egészség**

Ennél a témánál olyan mindennapi nyelvi tevékenységekkel találkozunk, mint pl. munkahelyen vagy iskolában rosszul kinéző kolléga vagy barát megszólítása, vagy beszélgetés az általános egészségmegőrzésről. Azt gondoljuk, hogy az egészségére figyelő generáció számára ez a téma különösen érdekes lehet, ugyanakkor nem foglalkozunk súlyos betegségekkel és nem avatkozunk mások magánéletébe, hanem megmaradunk a hétköznapi szituációk könnyed szintjén.

#### **15. lecke - Jót tenne, ha tornázna/-nál!**

##### ① Arc és test

Ugyan sok testtel és testrészrel kapcsolatos szó kerül elő, de nem kell mind kívülről megjegyezni. A 117. oldalon az 1-3. illusztrációt nézve ellenőrizni, hogy milyen szituáció lehet.



## ② Mi történt?

### (Can-do 41.: Barát állapotáról érdeklődni és válaszolni)

Munkahelyi kolléga vagy barát állapotára felfigyelve rákérdezni, illetve a kérdésre válaszolni. A párbeszéd maga rövid ugyan, viszont szeretnénk, ha begyakorolnák ezt a néhány szót arra az esetre, ha meg szeretnének szólítani valakit, aki rosszul van. Apropos, azt mondják, hogy Japánban sok embernek van bemerevedve a válla. A tanulók országában mi a helyzet?

## ③ Így mozgassa át a vállát!

### (Can-do 42.: Egyszerű testgyakorlat/gimnasztika gyakorlat elmondása/megértése)

A szituációban egy mindennap végzett könnyű testmozgást mutatnak be. Miközben a tanteremben valójában testmozgást végzünk, a lényeg, hogy megjegyezzük a testrészek neveit és a mozgásokat leíró kifejezéseket. Az **1** részben sok az új szó, ezért a hanganyag meghallgatása előtt az illusztrációkat nézve érdemes ellenőrizni a jelentéseket és elvégezni a gyakorlatokat. Fontos, hogy beszéd közben ténylegesen mozogjanak is. A **3** részben olyasvalaki mutassa be a gyakorlatot, aki tud valamennyire tornázni. A többiek pedig kövessék az utasításokat. Nem fontos mind a négy végtagot mozgatni, hanem elegendő csak a kézfejet vagy a szemet is.

## ④ Ez a gyógyszer jót tesz!

### (Can-do 43.: Ajánlani valami egészségeset)

A szituáció szerint a tanulók egy adott országban vagy régióban hagyományosan alkalmazott, vagy egyéni egészségmegőrző praktikákat mutatnak be egymásnak. Az **1** rész hanganyagának meghallgatása előtt megnézni a (2) illusztrációit és kitalálni, hogy milyen tanácsot adnak. Két dologról van szó a hanganyagban (állapot és tanács), emiatt akár többször is meg lehet hallgatni. A tanácsul szolgáló mondat egésze úgy hangzik, hogy „Neru mae ni, gyuunyuu wo nomu to iidesuyo.” (Lefekvés előtt jó, ha tejet iszol), viszont figyeljünk, hogy a **2 Felfedezés** részben ez két lépcsőre lett osztva (V-ru maeni) (vmi előtt) és a (V-ru to iidesuyo) (jó, ha megcsinál vmit). Az (N no maeni/atode) a 8. leckében már előfordult.

A **3** rész témája csak valami futó rosszullet/ betegség. Súlyos betegség esetén gyakori kimenet, hogy kórházba kell menni, de itt nem szeretnénk errefelé terelni a beszélgetést. Személyenként és kultúránként eltérő, hogy ki, mit tanácsol, ezért amennyiben szükséges, a tanár megmondhatja a megfelelő japán kifejezést. A „hayaku yoku naru to iidesune” (Jó lenne, ha mihamarabb meggyógyulna!) kifejezés ilyen helyzetben általánosan használatos fordulat. Ez is olyan kifejezés, amelyet a másokra való odafigyelés kimutatására használhatunk.

## 16. lecke – Futni és úszni szoktam

### ① Egészséges életmód

Az egészség érdekében végzett hétköznapi cselekvésekkel és életviteli szokásokkal kapcsolatos szavakat és kifejezéseket ellenőrizni. Figyelni az idegen szavak (jogingu, oukingu stb.) (kocogás, séta) kiejtésére.

### ② Futni és úszni szoktam

### (Can-do 44.: Egyszerűen beszélni arról, mit teszünk az egészségünk érdekében)



A mindennapi egészségmegőrzésről folytatott beszélgetés. Az egészségmegőrzés módjáról elmondani, hogy mit és mennyit végez az ember.

A közös pontok (azonos sport, hasonló életvitel) megismerése révén közelebb kerülhetünk egymáshoz.

Az ① rész hanganyagának meghallgatása előtt a 10. leckében előkerült (Shuu ni -kai.) (Heti x-szer), illetve a „shuumatsu” „mainichi -jikan” jelentését ellenőrizni. A ③ **Felfedezés** részben két igét használunk a „V1 tari, V2 tari shiteimasu” szerkezetnél, de jó az is, ha csak egy ige szerepel (V tari shiteimasu). Ezt érdemes kiegészíteni magyarázattal. A ④ **Beszélgessünk párokban!** részben az a fontos, hogy a saját egészségmegőrző módjaikról beszéljenek. Ennek egyik kifejezési módjaként lehet használni a „-tari (-tari) shiteimasu” szerkezetet.

### ③ Kérdőív az egészségről

**(Can-do 45.: Elolvasni és válaszolni egy egyszerű egészséggel kapcsolatos kérdőívre)**

**(Can-do 46.: Egyszerű szavakkal ismertetni egy kérdőív eredményét)**

Saját életvitelünk megreformálása érdekében, egészségmegőrzésről szóló kérdőívet olvasni és arról beszámolni.

Az ① részben a kérdőív 1-4 részét elolvasni és megválaszolni (egyéni munka). Figyelni a kérdőív válaszlehetőségeire (gyakran, időnként, nem csinálom) és megérteni, hogy kétfajta beszédmódot használ (udvarias és egyenes/közvetlen/rövid forma), valamint, hogy a hosszú jelzős szerkezetek esetében az egyenes/közvetlen/rövid forma használatos. A ② szöveg a kérdőíves felmérés eredményeinek összegzése. Az ott szükséges kifejezéseket (jelzős szerkezetek) a ③ részben ellenőrizni. A ④ részben a kérdőív eredményét csoportmunkában összefoglalják, és pontokba szedve felírják a táblára, vagy más módon előadják. Fontos, hogy biztosítva legyen rá felkészülési idő.

### Mindennapi élet és kultúra - Egészségmegőrzés

A rádiótorna Japánban össznépi torna, amit szinte kivétel nélkül minden japán ismer és tud csinálni. Nem csak az iskolákban, de munkahelyeken, lakóközösségekben is mindennapi szinten végzik. Ezen kívül is sokféle torna (XY torna) létezik.

Érdeemes a képeken látható három, egészséggel kapcsolatos eszköz használatáról és a mögöttes jelenségekről (előregedő társadalom és egészséges életmód) gondolkodni.

### 9. téma: Ünneplés

Az ünnepléssel kapcsolatos dolgokat (ajándék, ill., hogy ilyenkor mit csinálnak?) körbejáró és a témát kibontakoztató párbeszédet tanulják. Szeretnék, ha az eltérő kultúrák megértésének szempontjából is különböző dolgokról gondolkoznának.

### 17. lecke - Születésnapomra kaptam

#### ① Ajándék

A szókincs az ajándékozás alkalmait és a tipikus ajándékokat sorolja fel. A „shussan” (szülés) szó mellett a hanganyagban előjön az „umaremasu” (születik) szó is. A (2) feladatban szereplő, ajándékként adott dolgok neveit külön-külön bevezetni és a használatuk szerint (szobadisz, ruha stb.) felosztani.



## ② Cuki kis nyaklánc!

### (Can-do 47.: Megdicsérni egy barát holmiját)

### (Can-do 48.: Saját dolgainkról beszélni, hogy mikor és kitől kaptuk azokat)

Az emberi kapcsolatokat építő párbeszédben a partner által birtokolt vagy hordott dolgok iránt mutatunk érdeklődést. Az 1 feladat válaszlehetőségei az előző oldalon találhatóak. A hallgatás célja, hogy megtudjuk, hogyan jutott hozzá az adott dologhoz (kapta, készítette, vásárolta). A „morau” (kap) igét más szóval („ageru” (ad), „kureru” (nekem ad)) helyettesítő feladatot itt nem csinálunk. A „kureru” (nekem ad) igét ebben a könyvben nem tárgyaljuk. A 2 részben felhozott „-ndesu” mondatvégi szerkezet a nekünk mondott dologgal kapcsolatban adott magyarázat szándékát jelöli. Itt azt ismertetik, hogyan jutottak hozzá az adott dologhoz, ezért csak az említett három ige használatos (múlt időben). A 3 párbeszédgyakorlat különböző, a tárgyakkal kapcsolatos utalást (dicséret, komment) tartalmazó kifejezést hoz. Ezeket az adott tárgyhoz igazítva kell használni.

## ③ Munkában használható dolgot ad(ok)

### (Can-do 49.: Egyszerűen beszélni a saját országunk ajándékozási szokásairól)

Az emberi kapcsolatokat építő párbeszédben az egyéni, illetve az adott országra (kultúrára) jellemző ajándékozási szokásokról beszélgetnek. Akkor válik gyakorlatias párbeszéddé, ha igazából azt beszélnek meg, hogy valakinek ajándékot adnak.

Az 1 rész hanganyagának meghallgatása előtt, ellenőrizni az ajándékozás alkalmait és a választási lehetőségeket. Elmondani, hogy mi mit adnánk az egyes alkalmakra. Kikövetkeztetni a válaszokat, miután ellenőriztük az embereket és a válaszlehetőségeket. Amikor az ajándékokról beszélünk, nemcsak a konkrét dolog nevét mondjuk, hanem a 2 részben gyakoroljuk azt is, hogy a rendeltetéséről szólunk pár szót (pl. „a szobába való dísz”). Fontos, hogy ez nem lépi túl az 1 részben kijelölt keretet („munkában használatos dolog,” → „tanuláskor használatos dolog”). A 3 részben érdekes lehet, ha megjelenik az egyének változatos tapasztalata és értékrendje, valamint ajándékötlete. Meg lehet kérdezni az alábbi kérdést is: „-no oiwai ni (-no toki), donna mono wo moraimashitaka” (... megünneplésekor/... alkalmára milyen ajándékot kapott/kaptál?).

## 18. lecke – Szerintem egy parti kéne

### ① Ünneplés

Az ünneplés alkalmainak szókinccse a 17. leckében bevezetésre került. Itt a költözés szerepel újdonságként. Ünneplésként az ajándékon kívül a parti vagy étkezés is szóba jöhet. Amikor az ünneplésen gondolkozunk, tekintettel vagyunk a partner érzéseire és helyzetére, így az azzal kapcsolatos kifejezéseket is bevezetjük.

### ② Abe a jövő hónapban férjhez megy

### (Can-do 50.: Beszélni arról, hogyan ünnepeljük a barátunkat)

Gyakorlati párbeszéd, amelyben megbeszélik, hogyan ünnepelik egy közeli ismerőst/barátot. Figyelni, hogy az 1 válaszlehetőségei a szomszéd oldalon vannak. A „-to omoimasu” (Azt gondolom, hogy...) és a „-to itteimashita” (Azt mondta, hogy...) kifejezésekkel mondhatjuk el a véleményünket, illetve, hogy mire alapozzuk. A 3 részt úgy érdemes gyakorolni, hogy



feltételezik, az osztályból/csoportból valakit ünnepelnek. Ebben az esetben jó, ha konkrétan meg tudják mondani, mire alapozzák a véleményüket: „-ga suki da to itteimashita” (azt mondta, hogy szereti a(z)...).

### ③ Legyetek boldogok!

#### (Can-do 51.: Elolvasni egy esküvői üdvözlőkártyát)

#### (Can-do 52.: Esküvői üdvözlőkártyát írni)

Közeli ismerősnek/barátnak szánt, kézzel írott, többek által aláírt esküvői üdvözlőlapot olvasunk. Érdekes azután elolvasni a kártyát, miután megbeszéljük, hogy a tanulók országában szokás-e sokak által aláírt gratuláló üzenőkártyát írni, és amennyiben igen, arra mit szokás írni. Szabványkifejezésekkel érdekes bemutatni, mint pl. „Itsumademo oshiwase ni” (Legyetek örökké boldogok!), „Atakai (akarui) katei wo tsukutte kudasa i” (Építsetek meleg/barátságos otthont!). Írásfeladatként a „Goekkon omedetou gozaimasu” (Gratulálok a házasságotokhoz!) + pár szavas üzenet + név tartalmat írják le. Az ilyen kártyákat sajátkezűleg írják.

### ④ Kinyithatom?

#### (Can-do 53.: Megköszönni az ajándékot)

A szituáció szerint ajándékot adnak át és fogadnak el. A helyzethez igazodva lehet cserélni a szabványkifejezéseket. Az 1-nél a hanganyag meghallgatása előtt beszélni arról, hogy ajándék átadásakor mit szokás mondani. Itt a „Goekkon / shuushoku omedetou gozaimasu” (Gratulálok esküvőd / elhelyezkedésed alkalmából!) rész le van hagyva, és azt kell kihallani, hogy kitől kapja az ajándékot. A „-no minna” kifejezés azt jelöli, hogy az ajándék egy csoport közös ajándéka. Aki kapja az ajándékot, megköszöni, és előfordul, hogy ott helyben kibontva a csomagolást, elmondja benyomását, véleményét. Az itt meghallgatott három párbeszéd mindegyikében kibontják és megnézik az ajándékot, de kiegészítő magyarázatként el lehet mondani, hogy ez nem feltétlen van így, és nem kell így csinálni. El lehet gondolkozni azon, hogy miért bontja ki valaki a kapott ajándékot ott helyben, vagy miért nem. A 2 rész mintapárbeszédéhez hasonlóan szerepjátékszerűen lehet gyakorolni. Akár úgy is lehet gyakorolni, hogy egy dobozba vagy papírtáskába beleraknak valamit, és igaziból átadják.

#### Mindennapi élet és kultúra – Ajándékküldés

A fényképeket nézve észrevenni, hogy az ajándékok csomagolópapírjával és magával az ajándékok csomagolásával is van fáradtság. Az alkalomtól és az ünnepelttel való kapcsolattól is függ ugyan, de előfordul, hogy készpénzt küldenek, amelyet az adott célnak megfelelő különleges borítékba (shuugibukuro) (ajándék boríték), vagy egy „fukusa”-nak nevezett kis kendőszerű anyagba csomagolnak. Jó, ha át tudják gondolni, hogy milyen lehetőségek vannak a gratuláció és ünneplés kifejezésére. Ha van olyan a tanulók között, aki ilyesfajta kapcsolatban állt egy japánnal, érdemes megkérni, hogy beszéljen róla. A fényképeken ugyan nem szerepel, de érdekes lehet az is, ahogyan szépen óvatosan kibontják az ajándékot.